

	СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ЛІСОВІ МЕЛІОРАТИВНІ СИСТЕМИ» Рівень вищої освіти: Перший (бакалаврський) Спеціальність: <u>205 Лісове господарство</u> Рік навчання: 4-й, семестр 8-й Кількість кредитів ECTS: <u>5 кредитів</u> Назва кафедри: <u>Рослинництва та садівництва</u> Мова викладання: <u>українська</u>
Лектор курсу	д. с.-г. н., доц. Гетман Надія Яківна
Контактна інформація лектора (e-mail)	<u>nadia.getman52@gmail.com</u>

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Лісові меліоративні системи є вибірковою компонентою ОПП «Лісове господарство».

Загальний обсяг дисципліни 150 год.: лекції – 26 год.; практичні заняття – 24 год., самостійна робота – 100 год.

Формат проведення: лекції, практичні заняття, консультації. Підсумковий контроль – залік.

Основні положення навчальної дисципліни можуть застосовуватися при проходженні практики, при подальшому навчанні на магістерському рівні освіти та фаховій діяльності.

Призначення навчальної дисципліни

Основою дисципліни Лісові меліоративні системи, як навчального курсу є меліорація – наука, що синтезує знання багатьох інших прикладних і теоретичних дисциплін: ґрунтознавство з основами геології, лісознавство, лісові культури, лісова селекція, лісоексплуатація, механізація лісогосподарських робіт. Вивчаючи дисципліну слід зрозуміти, що меліорація є провідною і основною галуззю сільськогосподарського виробництва. Необхідно знати сучасний стан і перспективи зростання виробництва сільськогосподарської продукції на основі проведення меліоративних робіт. Особливу увагу потрібно звернути на те, що основний шлях збільшення виробництва продукції рослинництва в Україні – це значне підвищення продуктивності всіх лісових культур на основі вдосконалення технологій їх вирощування та збереження довкілля, охорони ґрунтів, шляхом створення захисних лісових насаджень. Лісові меліоративні системи включають знання з базових дисциплін лісового господарства.

Мета вивчення навчальної дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни «Лісові меліоративні системи» є формування у майбутніх фахівців належних практичних знань застосування заходів меліорації щодо підвищення родючості ґрунтів та збереження довкілля (лісів), і як наслідок, збільшення продуктивності лісових насаджень за умов зміни клімату.

Завдання вивчення дисципліни

Основними завданнями, що мають бути вирішені в процесі вивчення дисципліни «Лісові меліоративні системи», є ознайомлення з особливостями створення сприятливих умов для росту та розвитку лісових насаджень та розуміти, що дерева, чагарники є основним об'єктом за біотичних і абіотичних умов, в якому вони спроможні реалізувати біологічний потенціал та забезпечити збільшення продуктивності лісових насаджень.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач повинен сформувати такі програмні компетентності:

Інтегральна компетентність (ІК):

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузі лісового і мисливського господарства або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів лісівничої науки і характеризується комплексністю та відповідністю природних зональних умов.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК 7. Знання та розуміння предметної області та розуміння професії.

ЗК 8. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 10. Прагнення до збереження навколишнього середовища.

Спеціальні (фахові) компетентності (ФК):

ФК 1. Здатність застосовувати знання і уміння лісівничої науки й практичний досвід ведення лісового господарства.

ФК 9. Здатність розробляти проектну документацію, зокрема описи, положення, інструкції та інші документи.

ФК 11. Здатність планувати й реалізовувати ефективні заходи з організації господарства, підвищення продуктивності насаджень та їх біологічної стійкості, ощадливого, на екологічних засадах, використання лісових ресурсів.

Програмні результати:

ПРН 6. Здійснювати підбір і використання необхідного обладнання, інструментів для організації виробничого процесу з урахуванням екологічних, технічних та технологічних можливостей.

ПРН 15. Впроваджувати розроблені проектні рішення у виробництво та забезпечувати ведення лісового господарства на засадах наближеного до природи лісівництва.

Вивчення даної дисципліни формує у здобувачів освіти соціальні навички (soft skills) такі як: комунікативність, робота з інформаційними джерелами,

лідерські навички, які реалізуються через створення здобувачами презентаційних матеріалів, написання індивідуальних завдань на задану тематику, презентування та обговорення індивідуальних завдань у групі.

План вивчення навчальної дисципліни

з/п	Назви теми	Форми організації навчання та кількість годин		Самостійна робота, кількість годин
		лекційні заняття	практичні заняття	
1	Основні відомості про меліорацію	2		5
2	Гідрологічні та гідрогеологічні основи водних меліорацій.	2	2	5
3	Загальні основи та режими зрошення.	2	2	10
4	Режими зрошення сільськогосподарських культур	2	2	10
5	Зрошувальна система і її будова	2	2	10
6	Сучасні технології зрошення: техніка та способи зрошення	2	2	10
7	Мікрозрошення: системи краплинного зрошення	2	2	10
8	Дощування сільськогосподарських культур.	2	2	10
9	Етапи і напрями рекультивації земель.	2	2	5
10	Меліорація перезволожених мінеральних земель та боліт.	2	2	5
11	Осушувальна система та її елементи.	2	2	10
12	Лісові меліорації техногенних ландшафтів.	2	2	5
13	Протиерозійні заходи збереження довкілля.	2	2	5
	Разом	26	24	100

Самостійна робота здобувача вищої освіти

Самостійна робота здобувача організовується шляхом видачі індивідуального переліку питань і практичних завдань з кожної теми, які не виносяться на аудиторне опрацювання та виконання індивідуального творчого завдання (презентації).

Виконання здобувачем самостійної роботи передбачає, за необхідності, отримання консультацій або допомоги відповідного фахівця. Навчальний матеріал навчальної дисципліни, передбачений робочою програмою навчальної дисципліни для засвоєння здобувачем у процесі самостійної роботи, виносяться на поточний і підсумковий контроль поряд з навчальним матеріалом, який опрацьовувався під час аудиторних занять. Організація самостійної роботи здобувачів передбачає: планування обсягу, змісту, завдань, форм і методів контролю самостійної роботи, розробку навчально-методичного забезпечення; виконання здобувачем запланованої самостійної роботи; контроль та оцінювання результатів, їх систематизацію, оцінювання ефективності виконання здобувачем самостійної роботи.

Індивідуальні завдання здобувач виконує самостійно під керівництвом викладача згідно з індивідуальним навчальним планом.

У випадку реалізації індивідуальної освітньої траєкторії здобувача заняття можуть проводитись за індивідуальним графіком.

Під час роботи над індивідуальними завданнями, не допустимо порушення академічної доброчесності. Презентації та виступи мають бути авторськими та оригінальними.

Види самостійної роботи

№ п/п	Вид самостійної роботи	Години	Терміни виконання	Форма та метод контролю
1	Підготовка до практичних занять	35	щотижнево	Усне та письмове опитування
2	Підготовка самостійних питань з тематики дисципліни	25	щотижнево	Усне та письмове опитування
3	Індивідуальні завдання	15	2 рази на семестр	Спостереження за виконанням, обговорення, виступ з презентацією, усний захист
4	Підготовка до контрольних робіт та тестування	25	2 рази на семестр	Тестування
Разом		100		

Список основної та додаткової літератури

Основна:

- 1.Цапко Ю.Л., Десятник К.О., Огородня А.І. Збалансоване використання та меліорація кислих ґрунтів : монографія. Харків : ФОП Бровін О.В., 2018. 252 с.
2. Пилипенко О.І., Юхновський В.Ю., Дударець С.М., Малюга В.М. Лісові меліорації. Підручник. За ред. В.Ю. Юхновського. К.: Аграрна освіта, 2010. 282 с.
- 3.Пилипенко О.І., Юхновський В.Ю., Ведмідь М.М. Системи захисту ґрунтів від ерозії. К.: Златояр, 2004. 435 с.
4. Калінін М.І., Мельник О.С. Теоретичні основи лісових меліорацій. Львів: Світ, 1991 264 с.
5. Шарий Г. Засуха в Україні вимагає дієвих змін земельної політики. Землевпорядний вісник. 2020. № 11. С. 16–20
6. Рокочинський А.М. та ін.. Основи гідромеліорацій : навч. посіб. для студентів ВНЗ : європ. кредит.-трансфер. Система. Нац. ун-т вод. госп-ва та

природокористування. Рівне : НУВГП, 2014. 254 с.

7. Лозовіцький П.С. Меліорація ґрунтів та оптимізація ґрунтових процесів : підручник . ВПП. «Рута». Житомир, 2014. 528 с.

8.Медведєв В.В. Про деякі дискусійні і невирішені проблеми у дослідженнях ґрунтів. Харків : ФОП Бровін О.В., 2017. 188 с.

9. Гетман Н.Я., Квітко М.Г., Циганський В.І. Люцерна посівна : монографія. ТВОРИ. 2021. 428 с.

Додаткова:

1. Лісова Т.В. Меліорація земель як захід їх відновлення: сучасні проблеми правового забезпечення. *Право і суспільств.* 2022. № 1. С.104-111. DOI <https://doi.org/10.32842/2078-3736/2022.1.15>

2. Петриченко В.Ф., Гетман Н.Я., Циганський В.І. Люцерна посівна як стабілізуючий чинник інтенсифікації кормовиробництва. *Вісник аграрної науки.* 2018. № 10. С. 19-26.

3.Гетман Н.Я., Векленко Ю.А. Кормова продуктивність еспарцету піщаного в умовах Лісостепу Правобережного. *Корми і кормовиробництво.* 2019. Вип. 88. С. 50-55.

4.Петриченко В.Ф., Гетман Н.Я., Векленко Ю.А. Обґрунтування продуктивності люцерни посівної за тривалого використання травостою в умовах зміни клімату. *Вісник аграрної науки.* 2020. № 3. С. 20-26.

5. Векленко Ю.А., Гетман Н.Я., Захлебна Т.П., Ксінчіна О.М. Продуктивність кормових культур та ефективність їх вирощування за органічного виробництва рослинної сировини. *Корми і кормовиробництво.* 2020. Вип. 89. С. 143-150. DOI:10.31073 /kormovyrobnytstvo 2020 89-14.

6.Гетман Н.Я. Сортові ресурси люцерни посівної в інтенсифікації польового кормовиробництва. *Сільське господарство та лісівництво.* 2020. № 19 (4). С. 51-64.

7. Гетман Н.Я. Дослідження інновацій в кормовиробництві – горошок паннонський *Vicia rannonica crantz*). *Сільське господарство та лісівництво.* 2021. № 22 (3). С. 45-55. DOI:10.37128/2707-5826-2021-3-4.

Контроль і оцінка результатів навчання

У кінці семестру, здобувач вищої освіти може набрати до 60% підсумкової оцінки за виконання всіх видів робіт, що виконуються протягом семестру, до 10% за показники наукової, інноваційної, навчальної, виховної роботи та студентської активності і до 30% підсумкової оцінки – за результатами підсумкового контролю.

Якщо здобувач протягом семестру за підсумками поточного та рубіжного контролів набрав (отримав) менше половини максимальної оцінки з навчальної

дисципліни (менше 35 балів), то він до заліку не допускається. Крім того, обов'язковим при мінімальній кількості балів за підсумками поточного та рубіжного контролів є виконання здобувачем підсумкової контрольної роботи (тестування).

інки знань за ча

Розподіл балів за видами навчальної діяльності

		Бали
Атестація 1		
1	Участь у дискусіях на лекційних заняттях	2
2	Участь у роботі на практичних заняттях	9
3	Виконання домашніх завдань	4
4	Виконання контрольних робіт, тестування	10
5	Індивідуальні творчі завдання (виконання презентації за заданою проблемною тематикою)	5
	Всього за атестацію 1	30
Атестація 2		
6	Участь у дискусіях на лекційних заняттях	2
7	Участь у роботі на практичних заняттях	9
8	Виконання домашніх завдань	4
9	Виконання контрольних робіт, тестування	10
10	Індивідуальні творчі завдання (виконання презентації за заданою проблемною тематикою)	5
	Всього за атестацію 2	30
	Показники наукової, інноваційної, навчальної, виховної роботи та студентської активності	10
	Підсумкове тестування	30
	Разом	100

Відповідність шкал оцінок якості засвоєння навчального матеріалу

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою для заліку
90-100	A	зараховано
82-89	B	зараховано
75-81	C	
66-74	D	
60-65	E	зараховано
35-59	FX	незараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни